

Asia: VN/1026/2024

Lausuntopyyntö Olkiluoto 1- ja Olkiluoto 2- laitostyösköiden käyttöiän jatkamista ja lämpötehon korottamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SAK kiittää mahdollisuudesta lausua ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Ohjelma on looginen ja sisältää kaikki oleelliset seikat, mutta jää paikoin pintapuoliseksi, erityisesti ympäristön nykytilan arvioitavien vaikutusten ja merkittävimpien ympäristövaikutusten osalta.

Nykytilan arvioinnin vaikutukset

Nykytilaa arvioidaan ohjelmassa riittävän laaja-alaisesti. Maan ja kallion sekä pohjavesien nykytilan osalta olisi ollut kuitenkin hyödyllistä kirjata ohjelmaan, minkälaisia tuloksia maanpäällisissä pohjavesitutkimuksista, syväkairareitistä sekä maan alla olevista loppusijoituslaitoksista on tähän mennessä saatu. Vastaavasti, tehtyjen kallioperätutkimuksien tuloksia olisi ollut perusteltua avata laajemmin. Happamien sulfaattien esiintymisen todennäköisyys Olkiluodon alueella todetaan ohjelmassa hyvin pieneksi nykytilan osalta. Siinä ei kuitenkaan kerrota selkeästi, onko jonkinmoisia vaikutuksia sulfaateilla jo havaittu olevan alueelle, esim. sen rehevöitymiseen.

Ohjelmassa olisi ollut myös hyödyllistä avata enemmän nykyisten toimien vaikutusta pohjavesiin. Nyt ohjelmassa vain todetaan, että Posivan käytetyn polttoaineen loppusijoituksen maanalaisten tilojen louhiminen vaikuttaa Olkiluodon kallioperässä liikkuvan veden virtausreitteihin ja

–nopeuksiin sekä sitä kautta veden hydrogeokemiallisiin ominaisuuksiin eri pohjavesityyppien sekoittuessa ja että asiaa kuvataan tarkemmin Olkiluodon monitorointiohjelmassa.

Ohjelmassa on myös vaikea hahmottaa kuinka suuri osuus ajoittain merkittävästä rehevöitymisestä ja pohjan läheisen veden happikadosta johtuu Olkiluoto 1. ja 2. toiminnasta suhteessa muuhun ihmisten aiheuttamaan toimintaan alueella, kuten esim. maanviljelyyn.

Merkittävimpien ympäristövaikutusten arviointi

YVA-ohjelmassa vaikutusten arviointi jää niukaksi ja olisimmekin toivoneet sen laajempaa käsittelyä ainakin merkittävimpien vaikutusten osalta. Ohjelmassa merkittävimiksi ympäristövaikutuksiksi on arvioitu jäädytysveden lämpökuorman kasvu, jos käyttölupajaksoa jatketaan joko 2048 tai 2058 asti ja lisätään samalla tehoa. Merialueelle purettavan jäädytysveden lämpötila nousisi noin 1 C asteen verran nykyiseen toimintaan verrattuna, jonka seurauksena vaikutukset pintavesistöön ja kalastoon lisääntyisivät hieman. Kysymyksiä herää mm. siitä, eikö tällä lämpötilan muutoksella olisi vaikutuksia lisäksi mm. rehevöitymisen kiihtymiseen ja happikadon lisääntymiseen (mikä toki vaikuttaa myös mm. kalastoon).

Kuten ohjelmassa, myös SAK arvioi, että hankkeella olisi positiivia vaikutuksia sekä kasvihuonekaasupäästöjen vähenemiseen ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen. Tämä pätee erityisesti, jos/kun ydinvoimaa verrataan fossiilipohjaisen energian käyttöön. Pelkkä vertailu ilmastovaikutusten osalta fossiilisella energialla tuotettuun sähköön ei ole kuitenkaan enää riittävää. Ohjelmassa olisi perusteltua tehdä myös vaihtoehtoisia skenaarioita siitä, mikä on jätemäärien sekä käytetyn ydinpolttoaineen määrän ja sen kasvun ympäristövaikutukset suhteutettuna samaan määrään energiaa, joka tuotetaan uusiutuvalla energialla.

Kuten ohjelmassa todetaan, hankkeella olisi myös SAK:n näkemyksen mukaan lisäksi myönteisiä vaikutuksia aluetalouteen, energiamarkkinoihin, sähköomavaraisuuteen ja Suomen energiajärjestelmän toimivuuteen.

Latvatalo Eveliina
SAK ry - Työehdot-osasto johtava asiantuntija Pia Björkbacka